

Επετειακό σημείωμα

12 Σεπτεμβρίου. Η μάχη στην Πέτρα

Τη 12η Σεπτεμβρίου 1829 συνήφθη η τελευταία ένοπλη σύγκρουση της ελληνικής Επανάστασης του 1821, στην Πέτρα της Βοιωτίας, η οποία έληξε με νίκη των ελληνικών όπλων, αφού ο ελληνικός στρατός με επί κεφαλής το Δημήτριο Υψηλάντη (1793-1832), —νεώτερο αδελφό του αρχηγού της Φιλικής Εταιρείας Αλέξανδρου Υψηλάντη (1792-1828), που ξεκίνησε την ελληνική Επανάσταση από τις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες οκτώμισι χρόνια πριν, το Φεβρουάριο του 1821 —, επικράτησε του τουρκαλβανικού στρατού των Οθωμανών υπό τον Ασλάν Μπέη Μουχαρδάρη .

Ο ρωσοτουρκικός πόλεμος που εξερράγη τον Απρίλιο του 1828 — λόγω γεγονότων που είχαν ως αφετηρία τους κυρίως τη ναυμαχία του Ναυαρίνου και την πανωλεθρία του τουρκοαιγυπτιακού στόλου — δεν έβαινε καθόλου ικανοποιητικά για τις δυνάμεις της Υψηλής Πύλης· η ίδια η Αδριανούπολη κινδύνευε. Για το λόγο αυτό, ο Σουλτάνος διέταξε την ανάκληση των οθωμανικών δυνάμεων από τα ελληνικά εδάφη, προκειμένου να υπερασπισθούν την απειλούμενη πατρίδα τους. Εξ άλλου, εκείνο το χρονικό διάστημα, οι ελληνικές δυνάμεις είχαν τον έλεγχο όχι μόνο της Πελοποννήσου και των γειτονικών της νησιών, αλλά και του μεγαλύτερου μέρους της ανατολικής Στερεάς Ελλάδας (με εξαίρεση τη Θήβα και την Αττική). Απεστάλη λοιπόν στρατιωτικό σώμα υπό τον Ασλάν Μπέη Μουχαρδάρη προκειμένου να βοηθήσει στην ασφαλή αποχώρηση του οθωμανικού στρατού από αυτές τις δύο περιοχές, οδηγώντας τους στη Λάρισα.

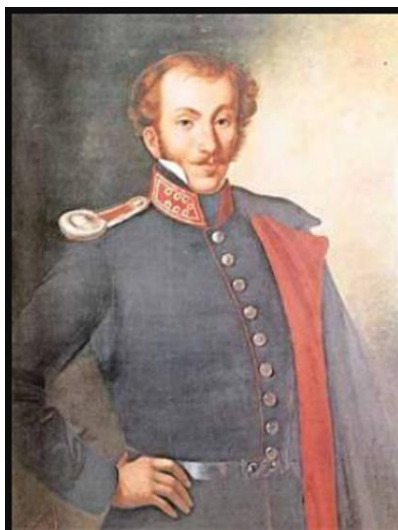
Ο Υψηλάντης με 2.300 άνδρες κατέλαβε τη θέση Πέτρα (μεταξύ Λιβαδειάς και Θηβών) προκειμένου να τους εμποδίσει. Στις 12 Σεπτεμβρίου, περίπου 5.000 Τουρκαλβανοί προσπάθησαν να υπερκεράσουν το ελληνικό στρατιωτικό σώμα, διασκορπίζοντάς το. Ωστόσο, ελληνικές δυνάμεις υπό τους Δυοβουνιώτη Κριεζιώτη και Σπυρομήλιο κατόρθωσαν να βοηθήσουν αποτελεσματικά τις υπό τον Υψηλάντη δυνάμεις, αναγκάζοντας τον οθωμανικό στρατό να επανέλθει ηττημένος στο στρατόπεδό του μετά από δίωρη μάχη.

Την επομένη συνομολογήθηκε σύμβαση μεταξύ των αντιμαχομένων (εκ μέρους του Υψηλάντη υπέγραψε ο γραμματέας του Φιλήμων) η οποία προέβλεπε ότι ο οθωμανικός στρατός θα εκκενώσει όλη την ανατολική Ελλάδα, μέχρι τις Θερμοπύλες — με εξαίρεση την Ακρόπολη των Αθηνών και το νησί της Εύβοιας οι οποίες εκκενώθηκαν μόλις το 1833 — και οι Έλληνες θα άφηναν τον οθωμανικό στρατό να αποχωρήσει

ανενόχλητος. Ως ένδειξη της πρόθεσης των δύο πλευρών να τηρήσουν τα συμφωνηθέντα, θα γινόταν εκατέρωθεν ανταλλαγή αιχμαλώτων.

Στις 2/14 Σεπτεμβρίου 1829, συνήφθη η Συνθήκη της Αδριανούπολης μεταξύ της Ρωσίας και της Υψηλής Πύλης, δια της οποίας έληξε και επίσημα ο ένατος ρωσοτουρκικός πόλεμος. Οι λαμπρές νίκες των ρωσικών όπλων υποχρέωσαν την οθωμανική κυβέρνηση να δεχτεί τα περισσότερα από τα ρωσικά αιτήματα. Αναφορικά με όσα ενδιαφέρουν την Ελλάδα, το άρθρο Χ της Συνθήκης ειρήνης όριζε ότι η Υψηλή Πύλη συμφωνεί απολύτως με τα οριζόμενα στη συνθήκη της 24ης Ιουνίου/6 Ιουλίου 1827 μεταξύ Αγγλίας, Ρωσίας και Γαλλίας αναφορικά με την Ελλάδα και την ειρήνευσή της, όπως τροποποιήθηκαν με το πρωτόκολλο που υπεγράφη μεταξύ των τριών χωρών στις 10/22 Μαρτίου 1829 (η συμφωνία προέβλεπε πως η Ελλάδα θα γινόταν αυτόνομη επικράτεια υπό την επικυριαρχία του Σουλτάνου, στον οποίο θα πλήρωνε φόρο υποτελείας, ενώ θα είχε επί κεφαλής Χριστιανό Ηγεμόνα και βόρεια σύνορα στον Αμβρακικό-Παγασητικό κόλπο).

Αξιομνημόνευτη είναι η περίπτωση του Γεωργίου Λασσάνη (1793-1870), Κοζανίτη Φιλικού, αγωνιστή της Επανάστασης του '21, συγγραφέα και λογίου που κληροδότησε τμήμα της περιουσίας του στο Πανεπιστήμιο Αθηνών για τη διεξαγωγή ποιητικού διαγωνισμού. Ήταν άμεσος συνεργάτης Αλέξανδρου Υψηλάντη, διοριζόμενος Υπασπιστής του μετά τη διάβαση του Προύθου στις 22 Φεβρουαρίου του 1821, ενώ έλαβε μέρος και στη μάχη της Πέτρας στις 12 Σεπτεμβρίου 1829 υπό το Δημήτριο Υψηλάντη.

Δημήτριος Κ.Υψηλάντης

Ο Αρχηγός των ελληνικών δυνάμεων στη μάχη της Πέτρας

Πηγές:

Σπυρίδωνος Τρικούπη «Ιστορία της ελληνικής επανάστασεως», τ. 4ος, Εν Λονδίνω, 1857, σ. 369
«Μεγάλη Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια Πυρσού», τόμος 20ος, σ. 113, Αθήναι, 1932

https://www.vostlit.info/Texts/Dokumenty/Turk/XIX/1820-1840/Mir_adrianopol_1829/text.htm

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%93%CE%B5%CF%8E%CF%81%CE%B3%CE%B9%CE%BF%CF%82_%CE%9B%CE%B1%CF%83%CF%83%CE%AC%CE%BD%CE%B7%CF%82